

Quicksan flora en fauna

Weebosch 79,
Broekstraat 48 en Nieuwstraat 12

Gemeente Bergeijk

Quickscan flora en fauna

Weebosch 79,
Broekstraat 48 en Nieuwstraat 12

Gemeente Bergeijk

Datum:

20 januari 2014

Projectgegevens:

Projectnummer: 252635

Auteur(s):

L.C. Smitskamp

CROONEN ADVISEURS

ruimtelijke vormgeving & ordening

Postbus 435 – 5240 AK Rosmalen

T (073) 523 39 00 – F (073) 523 39 99

E info@croonen.nl www.croonenadviseurs.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Leeswijzer	2
2	Natuurwetgeving en -beleid	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.3	Flora- en faunawet	3
3	Projectbeschrijving	5
3.1	Huidige situatie	5
3.2	Het voornemen	5
4	Methode	7
4.1	Bureaustudie	7
4.2	Terreinbezoek	8
5	Onderzoeksresultaten	9
5.1	Resultaten bureaustudie	9
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	12
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	17
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	17
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	17
7	Conclusies en aanbevelingen	21
7.1	Beschermde natuurgebieden	21
7.2	Beschermde soorten	21
7.3	Procedure (indien huismus aanwezig is)	23
8	Bronnen	25
8.1	Boeken en rapporten	25
8.2	Websites	25

Bijlagen:

Bijlage 1: Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998

Bijlage 2: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Bergeijk is voornemens om enkele bestemmingsplannen te herzien. Voor de woningbouwlocaties Weebosch 79 te Weebosch, Broekstraat 48 en Nieuwstraat 12 te Bergeijk dient daarom een flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. In onderhavige rapportage staan de uitkomsten van dit onderzoek op de drie locaties weergegeven.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In figuur 1 is de globale ligging van de drie locaties weergegeven.

Figuur 1. Globale ligging van de plangebieden (rood omcirkeld) ten opzichte van Bergeijk.
Bron: google.maps.

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is.

Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van de drie plangebieden beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage 2.

3 Projectbeschrijving

3.1 Huidige situatie

De drie locaties zijn verspreid in en/of in de omgeving van Bergeijk gelegen. Twee locaties (Broekstraat 48 en Nieuwstraat 12) zijn in het dorp Bergeijk gelegen, waarbij Nieuwstraat in het noorden van Bergeijk ligt en Broekstraat in het zuiden. Weebosch 79 is buiten het dorp Bergeijk gelegen, namelijk in het kleine dorp Weebosch ten westen van Bergeijk.

De plangebieden Broekstraat 48 en Nieuwstraat 12 zijn vergelijkbaar van karakter (beiden een grasveld) en worden aan de zuidzijde begrensd door respectievelijk de Broekstraat en Nieuwstraat en aan de noord-, oost- en westzijde door aangrenzende woonpercelen.

Het plangebied Weebosch 79 bestaat uit een hoekperceel met een klein gebouwtje en landbouwgrond dat aan de noordzijde en westzijde wordt begrensd door de straat Weebosch. Aan de zuid- en oostzijde grenst het plangebied aan woonpercelen.

3.2 Het voornemen

Voor de bestemmingsplannen in de gemeente Bergeijk zijn enkele herzieningsplannen aan de orde. Op de percelen Weebosch 79, Broekstraat 48 en Nieuwstraat 12 wordt per locatie één vrijstaande woning mogelijk gemaakt.

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie (§ 4.1) naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van de plangebieden;
- Terreinbezoek (§ 4.2) naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet. Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond de plangebieden. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Brabant (interactieve kaart EHS), om te bepalen of de plangebieden overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij de plangebieden. Deze atlanten maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op de plangebieden. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk kan worden gesteld op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 9 januari 2014 is een verkennend terreinbezoek aan de drie locaties afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van de terreinen (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennende terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoekresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

5.1.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

Er bevindt zich geen EHS binnen de plangebieden Nieuwstraat 12, Broekstraat 48 en Weebosch 79. De dichtstbijzijnde EHS ten opzichte van Nieuwstraat 12 ligt op 310 meter ten noorden van het plangebied (figuur 3). Op 140 meter afstand van het plangebied te Broekstraat 48 ligt ten zuidoosten een EHS-gebied (figuur 3) en op circa 230 meter afstand ten westen van het plangebied Weebosch 79 ligt een groot aangesloten EHS-gebied (figuur 4).

Het EHS-gebied ten noorden van Nieuwstraat is in het Natuurbeheerplan Noord-Brabant 2014 voornamelijk aangewezen als 'Droog bos met productie'. Het EHS-gebied ten zuidoosten van Broekstraat is deels aangewezen als 'Dennen-, eiken- en beukenbos', 'Kruiden- en faunairijk grasland' en als landbouwpercelen die nog omgevormd moeten worden naar natuur. Het EHS-gebied ten westen van het plangebied Weebosch is voornamelijk aangewezen als 'Droog bos met productie'.

Ten zuiden en op circa 80 meter afstand van het plangebied aan de Broekstraat ligt de Groenblauwe mantel. Met deze aanduiding wordt beoogd de ecologische en landschappelijke kwaliteiten te behouden en te versterken. De waterloop ten zuiden van de Broekstraat en ten westen van Weebosch is aangewezen als 'Zoekgebied voor behoud en herstel watersystemen' en als 'Zoekgebied voor ecologische verbindingzone'.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux') ligt ten zuiden van Bergeijk. Een klein deel van het Natura 2000-gebied ligt op 400 meter afstand ten zuiden van het plangebied Broekstraat 48. Het betreft hier de beek Keersop en aangrenzend natuurgebied.

Figuur 3. Ligging plangebieden Broekstraat 48 en Nieuwstraat 12 te Bergeijk (rood omcirkeld) t.o.v. EHS.

Bron: website provincie Noord-Brabant.

Figuur 4. Ligging plangebied Weebosch 79 ten opzichte van de EHS. Bron: website provincie Noord-Brabant.

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond de plangebieden voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. [Telmee.nl](http://telmee.nl) is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in de plangebieden en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens et al., 2010), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl) en insecten (www.Naturalis.nl \EIS).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometer-hok) blijkt dat in of nabij de plangebieden in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (tabel 2 en 3 Flora- en faunawet)soorten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde soorten (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van de plangebieden.

Op de site telmee.nl (2009-2014) worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving van de drie plangebieden (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Tabel 1. In de omgeving van de plangebieden voorkomende soorten (telmee.nl).

	Nieuwstraat 12	Broekstraat 48	Weebosch 79
Vogels	Gierzwaluw, huismus, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil	Gierzwaluw, sperwer, steenuil en wespandief
Zoogdieren	Eekhoorn, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis	Gewone dwergvleermuis	Geen
Reptielen/amfibieën	Alpenwatersalamander	Levendbarende hagedis	Alpenwatersalamander, poelkikker, vinpootsalamander en levendbarende hagedis
Vlinders	Geen	Geen	Heideblauwtje
Libellen	Geen	Geen	Geen
Vissen	Kleine modderkruiper en beekprik	Beekprik	Geen
Kevers	Geen	Geen	Geen
Flora	Prachtklokje, ruig klokje, steenbreekvaren en wilde gagel.	Wilde gagel en drijvende waterweegbree	Jeneverbes

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in de terreinen of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) de plangebieden bevinden. De plangebieden omvatten slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in de plangebieden.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 9 januari 2014 bij 12°C en bewolkt weer is een terreinbezoek aan de plangebieden afgelegd door een ecooloog van Croonen Adviseurs. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in de plangebieden.

De resultaten van het terreinbezoek aan de plangebieden zullen hieronder per plangebied worden beschreven.

5.2.1 Nieuwstraat 12

Het plangebied aan de Nieuwstraat 12 bestaat uit een grasveld met aan de straatzijde en aan de oostzijde een beukhaag. Het gras is kort en onlangs gemaaid. Aan de westzijde van het plangebied is een oprijlaan aanwezig. Aan de westkant van de oprijlaan staan enkele bomen die bij het naastgelegen perceel horen en buiten het plangebied vallen. Aan de achterzijde en buiten het plangebied zijn enkele gebouwen aanwezig. In figuur 5 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 5. Impressie plangebied aan de Nieuwstraat 12 te Bergeijk.

Het grasveld bestaat voornamelijk uit algemene grassoorten en enkele kruidensoorten zoals klaver en mosvegetatie. De vegetatie op het grasveld is gezien de voedselrijkdom en de onderhouden staat floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten (zoals de in de omgeving waargenomen soorten) zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden op basis van de aangetroffen biotoop ook niet verwacht.

Het broeden van roofvogels en uilen (categorie 1-4) in het plangebied is uitgesloten vanwege het ontbreken van bomen en gebouwen. Hierdoor biedt het plangebied tevens geen geschikte broedplaatsen voor de gebouwbewonende huismus en gierzwaluw.

Door het ontbreken van gebouwen en bomen biedt het plangebied geen geschikt leefgebied voor de in de omgeving verwachte eekhoorn en vleermuizen (bureaustudie). De vleermuizen kunnen wel in de omgeving van het plangebied foerageren. Door het open en kleinschalige karakter van het plangebied is het plangebied van zeer beperkt belang voor vleermuizen.

Het grasveld biedt door de korte vegetatie een beperkt geschikt landbiotoop voor verschillende algemene muissoorten en amfibieën, zoals bruine kikker en gewone pad. Zwaardere beschermde amfibie- en reptielsoorten worden op basis van het biotoop midden in het stedelijk gebied, de continue verstoring in de omgeving, het ontbreken van geschikt (voortplantings)water en de eisen die de soorten aan het biotoop stellen, niet verwacht in het plangebied. Deze zijn dan ook uitgesloten van de locatie.

Vanwege het ontbreken van water zijn de in de omgeving verwachte kleine modderkruiper en beekprik uitgesloten van het plangebied.

5.2.2 Broekstraat 48

Het plangebied aan de Broekstraat 48 bestaat uit een grasveld. Dit wordt in de huidige situatie vermoedelijk gebruikt als voetbalveld (de doelen staan achterop het terrein gestald). Het plangebied wordt omheind door een hekwerk met beplanting. Aan de straatzijde wordt het plangebied begrensd door een hek met haagbeuk, aan de oostzijde door een hek met daarachter een haag van laurier en aan de westzijde door een hek met klimop.

Figuur 6. Impressie plangebied aan de Broekstraat 48 te Bergeijk.

Het grasveld bestaat voornamelijk uit algemene grassoorten, enkele kruidensoorten zoals madelief. Centraal aan de oostzijde staat een struik met daaronder een yucca-plant. De vegetatie op het grasveld is gezien de voedselrijkdom en de intensief onderhouden staat floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten (zoals de in de omgeving waargenomen soort) zijn niet aangetroffen in het hele plangebied en worden op basis van de aangetroffen biotoop ook niet verwacht.

Het broeden van roofvogels en uilen (categorie 1-4) in het plangebied is uitgesloten vanwege het ontbreken van bomen en gebouwen. Hierdoor biedt het plangebied tevens geen geschikte broedplaatsen voor de gebouwbewonende huismus en gierzwaluw. Algemeen voorkomende broedvogels als merel, groenling en mezen kunnen een geschikt broedbiotoop vinden in de struik aan de oostzijde van het plangebied.

Door het ontbreken van gebouwen en bomen biedt het plangebied geen geschikt leefgebied voor de op basis van de bureaustudie in de omgeving verwachte eekhoorn en vleermuizen. Door het open en kleinschalige karakter van het plangebied is het plangebied van zeer beperkt belang voor vleermuizen.

Het grasveld biedt een beperkt geschikt landbiotoop voor verschillende algemene muissoorten en amfibieën, zoals bruine kikker en gewone pad. Zwaarder beschermde amfibie- en reptielsoorten worden op basis van het biotoop midden in het stedelijk gebied, de continue verstoring in de omgeving, het ontbreken van geschikt (voortplantings)water en de eisen die de soorten aan het biotoop stellen, niet verwacht in het plangebied. Deze zijn dan ook uitgesloten van de locatie.

Vanwege het ontbreken van water is de, in de omgeving verwachte beekprik uitgesloten van het plangebied.

5.2.3 Weebosch 79

Het plangebied aan de Weebosch 79 bestaat uit een klein gebouw met daaromheen een klein grasveld en daarachter een klein agrarisch stuk grond dat vermoedelijk in gebruik is als moestuin (zie figuur 7). Het plangebied wordt van de straat gescheiden door een beukhaag. Het gebouw betreft een één-verdiepingsgebouw met een schuin-dak met dakbedekking van dakpannen. Onder de dakpannen, ten hoogte van de dakgoot bevinden zich horizontale houten planken. Aan de achterzijde van het gebouw is een nestkast bevestigd. Het grasveld bestaat voornamelijk uit algemeen voorkomende grassoorten, mos en op enkele locaties algemeen voorkomende kruidsoorten als madelief en ereprijs. Tegen het gebouw is een braam aanwezig. Aan de noordzijde van het gebouw en het plangebied zijn enkele bomen (naaldbomen en coniferen) aanwezig.

De vegetatie op het grasveld is gezien de voedselrijkdom en de intensief onderhouden staat floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten (zoals de in de omgeving waargenomen soort) zijn niet aantreffen in het hele plangebied en worden op basis van de aangetroffen biotoop ook niet verwacht.

Gebouwen zijn in potentie een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels en zoogdieren (met name vleermuizen).

Vogels

Op basis van de bureaustudie wordt de gebouwbewonende soort gierzwaluw (categorie 1 t/m 4, vogels met jaarrond beschermde nesten) verwacht in de omgeving van het plangebied en is de huismus in de omgeving van het plangebied gehoord.

De huismus broedt over het algemeen in stedelijk gebied in uiteenlopende holtes, meestal onder dakpannen. De gierzwaluw nestelt in (hoge) bebouwing in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (DR, 2011).

In het plangebied is tussen de dakgoot en de planken daaronder ruimte aanwezig die in potentie geschikt kan zijn als broedlocatie voor onder andere de huismus. Doordat in het midden van de planken rot is ontstaan, missen hier delen van een aantal planken (de locatie is in figuur 7 in de foto rechtsboven omcirkeld). Hierdoor is de ruimte achter de planken bereikbaar. Op enkele plaatsen in deze ruimte is nestmateriaal aangetroffen (figuur 7, rechter foto).

De gierzwaluw wordt gezien het biotoop in het plangebied (betreffende een laag gebouw) niet verwacht.

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van de overige in de bureaustudie vermelde soorten (sperwer, steenuil en wespandief). Deze soorten zijn dan ook uitgesloten van het plangebied.

Figuur 7. Impressie plangebied aan de Weebosch 79. Met linksboven de locatie van de aangetroffen ruimte achter de houten planken met nestmateriaal (rechtsboven).

In de bomen in het plangebied zijn geen gaten/holen of nesten aangetroffen. Algemeen voorkomende broedvogels als duiven kunnen een geschikt broedbiotoop vinden in deze bomen.

Vleermuizen

Gebouwen vormen in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. In gebouwen vormen betimmeringen, kieren, gaten, nok- en kantpannen en open spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Spouwmuurgaten, dakpannen en betimmeringen bieden gebouwbewonende vleermuizen toegang tot de gebouwen of de vleermuizen verblijven achter deze elementen.

In het plangebied zijn geen elementen aanwezig die in potentie geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Het gebouw beschikt over open ventilatieroosters en enkele ronde, kleine gaten in de muren (tot circa twee meter hoogte). Alhoewel het gebouw beschikt over een spouwmuur, is deze door de klimatologische omstandigheden niet geschikt bevonden voor vleermuizen. De spouwmuur betreft een lege, open spouwmuur (zonder isolatiemateriaal) van circa vijf centimeter breed. Vanwege de gaten biedt de spouwmuur geen constante klimatologische omstandigheden (tocht). Bij het inspecteren van de spouwmuur zijn veel spinnenwebben aangetroffen en zijn geen sporen (afgebeten vleugels van (nacht)vlinders) of uitwerpselen aangetroffen die aan vleermuizen toegekend kunnen worden. Ook binnen in het gebouw zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen of elementen aangetroffen die in potentie geschikt zijn voor vleermuizen.

Het grasveld en het agrarische stuk grond bieden een geschikt landbiotoop voor verschillende algemene muissoorten en amfibieën, zoals bruine kikker en gewone pad. Voor zwaarder beschermde amfibie- en reptielsoorten biedt het plangebied geen geschikt biotoop. Deze zijn dan ook uitgesloten van de locatie.

Vanwege het ontbreken van water zijn (zwaar beschermde) vissen uitgesloten van het plangebied.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS-gebied binnen de plangebieden Nieuwstraat 12, Broekstraat 48 en Weebosch 79. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Ook kunnen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het project worden uitgesloten. De voornemens hebben een beperkt effect op de directe omgeving van de plangebieden. Eventuele verstoring van geluid en licht zal door de ligging van de plangebieden in het stedelijk gebied gedempt en afgeschermd worden. Vanuit dit oogpunt zijn er voor EHS geen belemmeringen.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen drie kilometer afstand van de plangebieden Nieuwstraat 12 en Broekstraat 48 een (klein deel van een) Natura 2000-gebied ligt. Echter vanwege de aard en omvang van de ontwikkeling en de ligging in het stedelijke gebied worden geen effecten op het Natura 2000-gebied ('Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux') verwacht. Zoals aangegeven hierboven, heeft de ruimtelijke ontwikkeling beperkte invloed, eventueel op de directe omgeving van de plangebieden. Op basis van de afstand en de beperkte invloed zijn er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied. Een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten Tabel 2/3 soorten

Broedvogels

Algemeen

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

In het geval van het eventueel verwijderen van het gebouw, struiken, de bomen en/of het verwijderen van de nestkast met nesten in de plangebieden Weebosch 79 en Broekstraat 48, is het in het kader van de zorgplicht van belang dat dit buiten de broedperiode van vogels uitgevoerd wordt¹.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied te worden gecheckt op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 2).

In het gebouw in het plangebied Weebosch 79 kunnen potentiële nestgelegenheden aanwezig zijn voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Onder de dakgoot en boven de planken daaronder is een ruimte aanwezig die geschikt is als broedlocatie voor diverse vogels waaronder de huismus. In deze ruimte is tevens nestmateriaal aangetroffen. Het nest van de huismus is het hele jaar beschermd.

Vanwege de geschiktheid van het gebouw voor broedvogels (alook de huismus) dient ruim voorafgaand aan de sloop van het gebouw (circa één jaar) in het broedseizoen een controle plaats te vinden welke vogelsoorten hier mogelijk broeden.

Categorie 5-vogelsoorten

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de directe omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli).

Er dient ruim voorafgaand aan de sloop van het gebouw in het plangebied Weebosch 79 (circa één jaar) een controle plaats te vinden op broedvogels (waaronder de huismus) om het effect van aantasting of verstoring van de sloop te kunnen beoordelen in het kader van de Flora- en faunawet. Daarnaast dienen de bomen met in gebruik zijnde nesten buiten het broedseizoen van de vogels te worden gerooid.

¹ Voor jaarrond beschermde nesten geldt een andere procedure, zie onder *Jaarrond beschermde nesten*

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewoonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewoonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In de plangebieden Nieuwstraat 12, Broekstraat 48 en Weebosch 79 zijn geen gebouwen en bomen aanwezig met daarin (spouwmuur)gaten, kieren en/of hollen die geschikt zijn voor vleermuizen. Ook vervullen de plangebieden (met name door het kleine en kale karakter) geen rol als noemenswaardig foerageergebied of als vlieg-route.

In alle redelijkheid kan worden gesteld dat de voorgenomen plannen weinig of geen invloed zullen hebben op de vleermuisactiviteiten binnen en rondom de plangebieden. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Overige zwaarder beschermde zoogdieren

Er zijn geen zwaarder beschermde zoogdieren aangetroffen of verwacht in de plangebieden. De plangebieden herbergen geen geschikt biotoop voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Er zijn geen zwaarder beschermde amfibiesoorten aangetroffen in de plangebieden. Gezien de habitateisen en het biotoop in de drie plangebieden, worden zwaar beschermde soorten ook niet verwacht. Er is tevens geen geschikt voortplantingswater voor amfibieën aanwezig in de plangebieden. Ook reptielen zijn niet aangetroffen in de plangebieden en worden op basis van het aangetroffen biotoop niet verwacht. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Vissen

Binnen de begrenzing van de plangebieden zijn, vanwege het ontbreken van water, geen zwaarder beschermde vissoorten aangetroffen. Effecten hierop zijn dan ook uitgesloten.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in de plangebieden. De plangebieden herbergen verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in de plangebieden. De plangebieden herbergen verder geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in de plangebieden. De plangebieden herbergen verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.2 Advies vervolgstappen

Ruim voorafgaand aan de sloop van het gebouw in het plangebied Weebosch 79 (circa één jaar) dient een controle plaats te vinden op broedvogels (waaronder de huis-mus) om het effect van aantasting of verstoring van de sloop te kunnen beoordelen in het kader van de Flora- en faunawet.

Daarnaast dient rekening gehouden te worden met broedgevallen. Hier kan rekening mee worden gehouden door buiten het broedseizoen werkzaamheden aan bomen met broedgevallen uit te voeren.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Beschermde natuurgebieden

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. In de plangebieden Nieuwstraat 12, Broekstraat 48 en Weebosch 79 is geen EHS-gebied aanwezig. Er komt wel EHS voor in de omgeving van de plangebieden, buiten de invloedsfeer van de ontwikkeling. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

Er is een natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de omgeving van de plangebieden Nieuwstraat 12 en Broekstraat 48 aanwezig. Vanwege de ligging van de plangebieden in het stedelijke gebied en de geringe omvang van de ontwikkelingen kunnen effecten op het Natura 2000-gebied 'Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux' worden uitgesloten.

7.2 Beschermde soorten

Tabel 2 en 3 soorten en jaarrond beschermde vogelnesten

De zwaar beschermde huismus kan mogelijk verwacht worden in het gebouw in het plangebied Weebosch 79. Het jaarrond beschermde nest van deze soort is beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Om deze reden dient ruim voorafgaand aan de sloop van het gebouw in het plangebied Weebosch 79 (circa één jaar) in de geschikte periode een controle plaats te vinden op broedvogels (waaronder de huismus) om het effect van aantasting of verstoring van de sloop te kunnen beoordelen in het kader van de Flora- en faunawet.

Geconcludeerd kan worden dat indien het gebouw een belangrijke functie vervult voor de huismus en indien voorafgaand aan de sloop van het gebouw een ontheffingsprocedure wordt doorlopen waarbij mitigerende maatregelen worden opgesteld en deze tijdig worden uitgevoerd, de aanwezigheid van de huismus geen belemmering vormt voor de herziening van het bestemmingsplan. Zie tevens § 7.3 indien de huismus aanwezig is in het plangebied Weebosch 79.

In tabel 1 (volgende pagina) is een overzicht weergegeven van de mogelijke effecten van het voorgenomen voornemen en de eventuele noodzaak voor een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

Algemene Broedvogels

Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal halverwege maart tot en met juli) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden ingezet, maar doorlopen tot in het broedseizoen dan kan het verstoren van vogels voorkomen worden door continu door te werken en werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stil leggen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt (zie tevens tabel 1).

De bomen in het plangebied Weebosch 79 en de struik in het plangebied Broekstraat 48 vormen een geschikt broedbiotoop voor algemeen voorkomende vogelsoorten. De nesten van algemeen voorkomende soorten zijn enkel beschermd in de broedperiode wanneer gebroed wordt en wanneer jongen aanwezig zijn. Buiten deze periode is een dergelijk nest niet beschermd en kan de boom/struik en/of het nest worden verwijderd. Dit zelfde geldt ook voor het gebouw in het plangebied Weebosch 79, mocht deze door een andere soort dan de beschermde huismus in gebruik zijn.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient vooraf aan de werkzaamheden de te rooien vegetatie in het plangebied te worden gecheckt op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving kan het plangebied niet vrijgegeven worden en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen wordt genomen:

- De werkzaamheden aan de hoogopgaande vegetatie wordt buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel).
- Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecooloog gecontroleerd op actuele broedgevallen; bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen.

Tabel 1: Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in de plangebieden Nieuwstraat 12, Broekstraat 48 en Weebosch 79 en de noodzaak voor ontheffing.

Soortgroep/ soort	Plangebied	Ingreep versturend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Huismus	Weebosch 79	Mogelijk	Ja*	Mogelijk	Controle naar belang en functie gebouw als verblijfplaats broedvogels.
Broedvogels algemeen	Broekstraat 48 en Weebosch 79	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen of locatie ongeschikt maken voor nesten voorafgaand het broedseizoen.

*Dit houdt in dat in de juiste periode een controle op de aanwezigheid van broedvogels (waaronder de huismus) dient plaats te vinden in het plangebied.

7.3 Procedure (indien huismus aanwezig is)

Als functioneel leefgebied van de huismus wordt aangetast of verstoord door de ingreep, wordt geadviseerd een mitigatieplan op te stellen en deze ter goedkeuring voor te leggen aan Dienst Regelingen van het Ministerie van EZ om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden gevolgd.

Wanneer geen huismussen worden aangetroffen, dan is een verzoek tot besluit van Dienst Regelingen (Ministerie van EZ) in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. De werkzaamheden kunnen dan zonder bezwaren vanuit de Flora- en faunawet doorgang vinden. Indien de huismussen wel aanwezig zijn dan dient een mitigatieplan te worden opgesteld. Voor huismussen is een ontheffing voor onderhavig project (aantasting verblijfplaats) mogelijk. Voor deze soorten moeten de effecten vooraf wel worden voorkomen.

Om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden doorlopen, is het mogelijk om het mitigatieplan voor te leggen (in de vorm van een ontheffingsaanvraag) aan de Dienst Regelingen van het Ministerie van EZ. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenaamde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) (bij een aanvraag onder de Omgevingsvergunning) of een ontheffing (bij een regulier ingediende Flora- en faunawet ontheffingsaanvraag) afgeven.

De doorlooptijd van een ontheffingaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 3 tot 4 maanden (reguliere aanvraag) en maximaal 26 weken (via de Omgevingsvergunning). Een onderzoek met zwaarder beschermde soorten is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wanneer de werkzaamheden in het plangebied starten zonder nader onderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken zwaarder beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt mogelijk de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*.

EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.

SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

8.2 Websites

- www.vlinderstichting.nl
- maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- Ruimtelijkeplannen.nl

Bijlage 1

Ecologische Hoofdstructuur Natuurbeschermingswet 1998

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan.

Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen.

Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

- 1 het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
- 2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.